

“Bestillingsverket”

Kampen om villaksen

av

Noregs Grunneigar og Sjølaksefiskarlag

I Norge, før Miljøforvaltningen ble tildelt forvaltningsansvaret for villaksen, ble sjølaksefiske regnet som et næringsfiske og statistisk ble 85 % av villaksen fanget i sjø. Etter stadig strengere reguleringer, er fangstfordelingen speilvendt og vårt næringsfiske blir fremstilt som et «hobby eller mataukfiske». Før Miljøforvaltningens inntreden satte sjølaksefiskerne sine redskaper i sjøen når laksen begynte sin vandring inn fra havet.

Storlaksen er svært ettertraktet av betalingsvillige sportsfiskere i elv, og med det har begrepet «samfunnsøkonomisk fortjeneste» blitt lagt til grunn for en streng regulering i sjø. For å «verne» den mest verdifulle «gytelaksen» fra beskatning i sjø, er april, mai og juni i hovedsak stengt for sjøbeskatning. Sjølaksefiskerne kan i dag sette ut sine redskaper, etter at laksen har kommet opp i sine respektive elver. En biologisk nødvendig regulering for å verne om våre laksestammer aksepteres, men å fordele villaksen til rettighetshaverne i elvedalene, slik at de kan øke sin fortjeneste, aksepteres ikke.

NGSL mener at tiden er inne for et nytt «veivalg», hvor Storting og Regjering rydder opp idet pågående Bestillingsverket som ble igangsatt tidlig på 80-tallet.

NGSL vil legge frem dokumenterte påstander, som viser hvordan en «liten gruppe» med lidenskapelige sportsfiskere, har klart det kunststykket, å villedde våre sentrale politikere gjennom flere tiår.

Arbeiderpartiregjeringer har stått bak de fleste og strengeste reguleringer av sjølaksefiske siden Miljøverndepartementet tok over forvaltningsansvaret for villaksen. **(se vedlegg 1)**

1979 – 1981 Rolf Hansen, AP	Sjølaksefiske regulert fra 1.mai til 15. mai
1986 – 1989 Sissel Rønbeck, AP	Sjølaksefiske regulert fra 15.mai til 1. juni
1990 – 1997 Torbjørn Berntsen, AP	Sjølaksfiske- forbud mot krogarn Lakseverper m/matrikkel mister sin særrett
2007-2012 Erik Solheim, SV- SP og AP	Sjølaksefiske regulert fra 1.juni til 25. juli med få unntak, starter tidligere.

La oss begynne i 1982:

Avtale med Norges Bondelag. (se vedlegg 3)

NGSL inngår en avtale med Norges Bondelag om sekretariathold i 1982.
Et av punktene i avtalen var hjelp til oppgaver som krevde fiskefaglige kunnskaper.

Forvaltningsavtale mellom NJFF, NB og NGSL ble inngått i 1984. (se vedlegg 4)

Kort tid etter at avtalen ble inngått, ble NGSL med i et utvalg sammen med NJFF og NB. Utvalget (Lakserådet) skulle utarbeide et forslag til «Framtidig lakseforvaltning», under forutsetning av at drivgarnsfisket etter laks ble forbudt.
Avtalen ble omforent av nevnte organisasjoner 14.12.1984 ved Hans Haga, NB, Johannes Skorstad, NGSL, og Per Søylen, NJFF.

«Drivgarnsforbudet ble endelig vedtatt i 1989, og avtalen ble gyldig.

Ref, avtale:

II: FORSLAG TIL OPPLEGG FOR LAKSEFORVALTNINGEN

Forslaget tar sikte på en fordeling av laksefangsten mellom sjø og elv for å sikre levedyktige laksestammer til beste for både næringsinteressene og rekreasjonsinteressene i sjø og elv. Elvefisket må forvaltes slik at befolkningen får adgang til sportsfiske. Forslaget forutsetter at drivgarnsfiske i havet blir forbudt.

I: FORDELING MELLOM LAKSEFANGSTEN I SJØ OG ELV

I landsmålestokk bør tilnærmedesvis 60 % av laksen fanges i sjø og 40 % fanges i elv. Denne fordelingen bør også legges til grunn i de enkelte regioner, men lokale forhold kan nødvendiggjøre unntak. Sportsfiske (dorgefiske m.v.) i sjøen holdes utenfor denne fordelingen. Laksefiske må reguleres slik at denne fordelingen mellom elv og sjø tilnærmedesvis kan opprettholdes.

Dette var før Norske Lakseelver ble stiftet i 1992, så her var det NB og NJFF som ivaretok elveeierne sine interesser.

Hva gjør så NJFF i 1996 ? (se vedlegg 5)

Per Søylen, NJFF, tar initiativet til en kampanje for å stoppe sjølaksefiske.
(utdrag fra en avis 8.nov1996)

Laksefisket i sjøen må bli stoppet.

«Et enkelt forvaltningsprinsipp er det NJFF bygger sin kampanje på. Konsekvensen av en bestandsrettet forvaltning må bli et stopp i laksefisket i sjøen».

«Statistisk sentralbyrå utarbeider årlige statistikker over fangst av laks i elv og sjø. I 1995 ble det fanget i underkant av 1000 tonn totalt. Av dette ble hele 62 % tatt i sjøen.»

Her bryter NJFF, ved Per Søylen, sin egen avtale, hvor det var helt legitimt med en fangstfordeling mellom sjø og elv på henholdsvis 60 % sjø og 40 % elv.

Med et avvik på 2 % er vel fangstresultat (1995) tilnærmedesvis opprettholdt.

NJFF tar initiativ til en kampanje for å stoppe sjølaksefiske. NJFF tok også initiativet for å stoppe drivgarnsfiske. Per Sjøilen var informasjonssjef og Espen Farstad var fritidsfiskekonsulent.

- Hvordan kunne ledelsen i NJFF bryte avtalen med NGSL?
Svaret sier alt. Børre Pettersen hadde inntatt sjefstolen i NJFF.
- Hva med NJFF's ca 120 000 medlemmer? Kan de akseptere at forbundet bruker slike midler i kampen om mer villaks til sportsfiske i elv?
- Var det rettferdig at allmennheten, i dette tilfellet NJFF sine medlemmer, kunne øke sine inntekter, mens sjølaksefiskerne mister grunnlaget til å fortsette sitt næringsfiske?
- **Hvorfor reagerte ikke Norges Bondelag på dette avtalebruddet?**

Konklusjon:

NGSL skulle aldri inngått en slik avtale med NB og NJFF. Allerede her skulle «alarmklokkene» ringt, da dette var starten på «bestillingsverket».

Drivgarnsaken var bare første ledd i Sportsfiskealliansens planmessige arbeid med et ønske om å fase ut alt fiske etter laks i sjø.

I 2014, 25 år etter at konsesjonene til drivgarnsfiskerne ble inndradd, er det Kyst og fjordeiendommenes grunnlovsfestede rettigheter «alliansen» vil fjerne. Det har «rent mye vann» mellom båtene siden 1989, men allikevel mener NGSL at en «unnskyldning» overfor drivgarnsfiskerne er på sin plass.

Det var ikke bare «Drivgarnsfiskere» som ble rammet i 1989!

Laksefisket i elv og sjø reduseres. (se vedlegg 23)

Statsråd Sissel Rønbeck, Arbeiderpartiet.

«Tiltakene vil redusere de samlede fangstene av villaks fra 1200 tonn i 1988 til 150 tonn i år. (1989)»

Elver som fredes. (se vedlegg 24)

“Halvering av fangstmuligheten i elvene. Dette oppnås med forbud mot laksefiske i inntil 95 vassdrag i fem år og strengere reguleringer i de øvrige”.

Det å stenge fisketomme elver og innføre kosmetiske redskapsbegrensninger i andre elver, ble sett på som en streng regulering av Statsråden.

NGSL's reaksjon på reguleringene. (se vedlegg 24)

Dette sier formannen i Noregs Grunneigar og Sjølaksefiskarlag, Einar Johs. Skorstad, Namsos:

“Reguleringsforslaget, slik jeg har fått det presentert, er så omfattende og komplisert at det er vanskelig å kommentere. Men skal samlet fisketid for krokarn og kilenot reduseres med 80 prosent, ja, da er det slutt. Ingen kan drive yrkesfiske med faststående redskap med så sterke begrensninger”.

“Dette er jevngodt med å forby denne redskapstypen (krokgarn), og jeg er redd for at mange gir opp. Vi hadde fått det samme resultatet med et totalforbud mot krokgarn, sier han. Han hevder at reguleringene kan føre til at det kommer inn 1200 tonn mer laks til elvene, og at det da blir for mye gytefisk.

Dette har ingen negativ betydning for elvene, men det bryter med prinsippet om at vi skal høste av bestanden”.

Frøya krever kompensasjon. (se vedlegg 25)

“Politikerne på Frøya kommer med flengende kritikk av Regjeringen og de krefter som har fått igjennom drivgarnsforbudet nok en gang”.

“Ordfører Jan Otto Fredagsvik, (Ap), sier at enkelte medlemmer av Regjeringen nå bør vurdere sin stilling, og at han er svært skuffet over at også denne regjeringen har vedtatt et overgrep mot livsgrunnlaget til sjarkfiskerne i hans kommune”.

Tidligere ordfører i Frøya Sigbjørn Larsen (KrF), sier at man her står overfor en rå og diskriminerende beslutning og en avskyelig superegoisme fra sportsfiskerhold. Dersom Direktoratet for naturforvaltning har bistått organisasjoner med å sende brev i saken, er dette forvaltningkriminalitet, sier Larsen.

Han viser også til påstandene om drivgarnskader, som stadig blir brukt mot drivgarnfiskerne til tross for at en undersøkelse som ble utført av fylkesmannen i Møre og Romsdal viser at skadeomfanget øker innover i fjordene, og skyldes krokgarn og ulovlige ørretgarn. Den hardeste kritikken retter Sigbjørn Larsen likevel mot Miljøverndepartementet, som han mener har opptrådt arrogant og avfeid alle henvendelser».

Børres siste olje! (se vedlegg 26)

Havet nordvest av Frøya med svømmende makrell og sei.
Her finner du også havet som jager laks på sin vei.
Det meste av dette er fredet så Greenpeace kan kjøre forbi,
de jakter på båt med kanoner, de skal ikke slippe fri.

En sjark stevner ut i mot leia en speilblank sommerdag.
Ungdom som tror på en fremtid de håpefullt satset i lag.
Men der ute - skjult bak en holme de følges av «Hauke»-blikk.
Nå er det Kristian og Asle som tar det siste stikk.

De entrer som danskene gjorde da Terje Vigen gikk ned.
«Her er det lik i lasten - flytt garna så vi får se!»
Der mellom blinkende makrell en «svelung» har blandet seg inn.
En fremtid raste sammen for noen som kan og vil.

En statssekretær i vader til midje i Gaula står.
Elveiers talsmann - de som tusener i leie i uka får.
Han standsmessig kommer Karen - i helikopter han kom
med den aller siste olje og fiskerens siste dom.

Kjære dere alle som bestemmer - som freder i hytt og vær.
Er det laksen dere elsker? Er det fiskeren dere har kjær?
Når havet nå blir fredet for den som kjemper for mat,
vær snill ; sett den siste fisker på reservat.

Med foldede hender på kaia en vaktmann ber sin bønn.
Hva blir det med meg og Kristian, skal vi ikke lenger få lønn?
Når fiskevær går dukken og ordfører`n nå øyner natt,
i all beskjedenhet ber vi; «Gi oss Pettersens hode på fat»

J.S.

NASCO blir reformert. (se vedlegg 6)

Utdrag fra Norske Lakseelver`s Årsmøte 2008.

17 A Deltakelse i NASCO

Norske Lakseelver har sammen med de andre frivillige organisasjonene (NGO-ene) observatørstatus i NASCO. NGO-ene har et fast møte hver vinter, der de forbereder og samordner uttalelser til NASCOs årsmøte. **På disse møtene stiller ofte Norske Lakseelver og Norges Bondelag med felles representant.** (se vedlegg 15)

«NGOs (non-governmental organizations), som observatører.

Disse representerer forvaltere, så vel som sportsfiskere, miljøinteresser, etc. Fra Norge møter Norges Bondelag, Norske Lakseelver, World Wildlife Fund (WWF) Norge og Norges jeger- og fiskerforbund».

Hvorfor måtte NASCO reformeres?

Fra å være en organisasjon som ivaretok medlemslandenes villaksestammer i internasjonalt farvann (Norge ratifiserte avtalen i 1982) gir de i dag forvaltningsråd helt ned på elvenivå.

Hvem tok initiativet til reformeringen av NASCO?

- Var det Norge?
- Var det Miljøverndepartementet?
- Var det Norges Bondelag, sammen med Norske Lakseelver?

Hvem var det som ville «tjene» på reformeringen, og hvem ville «tape»?

NASCO sine anbefalinger er i dag blitt «trumfkortet» til elveeierne og sportsfiskealliansen.

St.prp. 32 «Vern om villaksen» er ene og alene tuftet på NASCO sine anbefalinger.

Kaldstart i Nova Scotia

På initiativ av de frittstående organisasjonene WWF-USA (World Wildlife Fund) og Atlantic Salmon Federation (ASF) skulle **NASCO blir en alliansepartner** for villakseinteressene mot negativ påvirkning fra Havbruksnæringen og fiske på blandede bestander av villaks.

WWF- Norge, ved rep. Henning Røed, uttalte følgende under WWF, NJFF og NL sin konferanse 12.april 1999 på Radisson Hotel, Oslo:

«Får vi stoppet sjølaksefiske og kontroll på lakselusa, vil det kunne omsettes villaks for 3-4 milliarder i Norske Lakseelver om noen år» (se vedlegg 45).

Konferansen ble ledet av Geir Helljesen, med TV- opptak.

NGSL vil hevde følgende:

Norges Bondelag, den norske representanten som reiste til Nova Scotia, hadde i samarbeid med WWF- Norge, NJFF og Norske Lakseelver allerede alliert seg med WWF-USA og ASF i det å fremme en reformering av NASCO. Dette for å oppnå det NOU 9:1999- «Til laks å alle kan ingen gjera» ikke klarte, nemlig å stanse fiske på blandede bestander og innføre sterkere føringer mot Havbruksnæringen. Da er spørsmålet, var også MD involvert? Mye tyder på det, da St.prp. 32 «Vern om villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksfjorder, først kom etter at NASCO ble reformert.

Gruppen besto av to medlemmer fra hver side av Atlanteren, kanadieren Wilfred Carter og amerikaneren Andrew A.Rosenberg, briten Chris Poupard og nordmannen Bjørnulf Kristiansen, Norges Bondelag, alle med decennier av erfaring i arbeid med villaksen fra ulike ståsteder.

11-punkts handlingsplan:

- Et eget punkt går inn for at grasrotorganisasjonene med medlemmer som forvalter laksen med vaderne på, bør få økt innflytelse i NASCO.

- Hvorfor ville ikke bondelagets representant fremme det samme forslaget for de som forvalter laksen med «sjøstøvler på»?

Norsk i førersetet.

Norge fikk arbeidsgrupelederen, *avdelingsdirektør Steinar Hermansen i Miljøverndepartementet*, et valg som falt i god jord hos observatørorganisasjonene i NASCO.

Miljøverndepartementet, vår sentrale forvaltningsmyndighet satt i førersetet da NASCO ble reformert. I dag er NASCO sine anbefalinger hovedgrunnen til at våre kilenøter henger på «gjeld» og at elveeierne sin fortjeneste øker.

Kan vårt storting og nye regjering overse dette bestillingsverket?

- Vil sportsfiskealliansen klare å «blinde» den blå regjeringen, på samme måte som de klart med den røde?

- Er det håp for at rettferdigheten seirer, slik at våre medlemmer med rettigheter til å fiske villaks i sjø blir likestilt med elveeiere og sportsfiskere?

«Statsråder med sine sekretærer kommer og går, mens byråkratene i embetsverket består». NGSL mener MD ikke er tjent med et embetsverk som ikke har folkets tillit. Det at enkelte byråkrater ser ut til å ha en agenda hvor det formes regelverk tuftet på egne bestillinger, er ikke forenelig med det vi forventer av et statlig forvaltningsorgan».

St.prp. 32 «Vern om villaksen». (se vedlegg 7)

Sportsfiskeprofessor Øystein Aas, NINA.

Øystein Aas er sikkert fornøyd med sin CV, men når det legges til følgende kulepunkter svekkes den betraktelig.

E-post- angående NB sitt høringssvar. (se vedlegg 12)

Pengestøtte til Elvene rundt Trondheimsfjorden, kr: 5000 pr. år, som sportsfisker

Gaula. (perioden 2005 - 2009)

Utleie av vald i Gaula.

Lekker informasjon fra NINA – rapport (406)

Kronikk av Øystein Aas.

Det er bekymringsverdig å se hvor sammenfallende Aas og Rieber Mohn er i sine argumenter mot sjølaksefiske.

NGSL mener Aas skyter «skivebom» med sin argumentasjon, når han som «*objektiv forsker*» fremmer reguleringstiltak som har til hensikt å bedre situasjonen for sitt eget anliggende. Som lidenskapelig laksefisker, sponsor for elveiere (*Elveeierne rundt Trondheimsfjorden, (ERT) sin oppleie av kilenøter*), valdutleier i Gaula og sterk kritisk til en selvstendig næringsorganisasjons høringssvar (Norges Bondelag 2007), har han brutt all de etiske reglene en objektiv forsker skal ha.

Aas er også medforfatter av **Laksefiskeboka**, som av Miljøforvaltningen blir brukt som «fasit» i forvaltningen av villaks.

Laksefiskeboka må revideres, da den inneholder mange feil. Er NINA`s beregninger riktige, har det foregått en utstrakt underrapportering av laks i elvene. (Orkla innrømmer 60% underrapportering frem til 2005, (se vedlegg 35 og 36)

Er Laksefiskeboka også med i bestillingsverket?

NGSL stiller seg meget kritisk til at slike «forskere» kan utøve sin «makt» gjennom Norsk institutt for naturforskning, som forøvrig er stiftet av Miljøverndepartementet.

NGSL har informert NINA og Direktoratet for naturforvaltning/Miljødirektoratet om manglende tillit til forskningsresultatene til Aas.

Sitat fra kronikken til Aas: (se vedlegg 8)

«Også etter drivgarnsforbudet har det vært bemerkelsesverdig lite strid mellom sjø og elv. Partene som høster villaks "har vært enige om å ikke være uenig". De har ønsket å stå sammen i kampen mot andre, og kanskje større trusler mot laksen enn sjøfisket, i første rekke de store utbyggingsinteressene og lakseoppdrettsnæringen. Men skal dette forhindre all videre diskusjon om laksefisket i sjø og elv?»

NGSL sitt tilsvaer på kronikken til Aas. (se vedlegg 9)

“Det er skivebom å utpeke sjølaksefiske som hinder for utvikling av fisketurisme og verdiskapning i elvene. Sjølaksefiskerne har kjempet på same lag som elveeierne og sportsfiskerne for å opprette nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og for å bekjempe tapsfaktorer som; lakselus, rømt oppdrettslaks, Gyrodactylus salaries, vassdragsreguleringer etc.”

Administrerende direktør Tor G. Heggberget i Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) forsvarer kronikken til Aas:

Fangst og utnyttelse av villaks (se vedlegg 8)

”Det at vi på bakgrunn av faglige argumenter spiller opp momenter av samfunnsmessig betydning rokker ikke ved vår integritet, så lenge vi ikke flagger noe standpunkt om hva forvaltningen bør gjøre”.

«NINA arbeider også med ressursøkonomi og herunder entreprenørskap næringsutvikling basert på fisk og vilt, blant annet for grunneierorganisasjonene SND og Norges forskningsråd”, **som er spesialfeltet til forsker Øystein Aas.**

Det måtte en «forsker» til for å vekke elveeiere opp av dvalen. Noe NGSL sine medlemmer smertelig har fått erfare fra Norsk Lakseelver. Intensjonsavtaler, hvor NGSL og NL skulle samarbeide om villaksen, har blitt sagt opp.

NL har invadert Landbrukets Hus, og det er ikke lenger noen «selvfølge» at NB taler sjølaksefiskernes sak, selv om det er mange av bondelagets medlemmer som har rettigheter langs fjorder og kyst.

Norges Bondelag sitt høringssvar til reguleringsforslaget fra DN. (se vedlegg 11)

E-post fra forsker Øystein Aas til NB, hvor han sterkt beklager at NB støtter sjølaksefiskerne. (se vedlegg 12)

* Kan det være at Øystein Aas også var «medforfatter» av St.prp. nr. 32 «Vern om Villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder?»

Skulle dette være tilfelle, er det en meget alvorlig sak for Miljøverndepartementet.

MD fristilte Finn Erlend Ødegård fra Norske Lakseelver. Han arbeidet for departementet i 1 ½ år, med ferdigstillingen av Nasjonale laksevassdrag og Nasjonale laksefjorder.

NGSL er svært kritisk til at MD bruker «kompetanse» som er relatert til en spesiell næringsorganisasjon i så viktige saker, og som får store konsekvenser for andre næringer. I tillegg til sjølaksefiske, er Havbruksnæringen sterkt rammet.

Georg Fredrik Rieber Mohn: «På Hugget» i Alt om fiske NR 1 – 2009: (se vedlegg 13)

NINA-rapport (406) "Sjølaksefiske med faststående redskap i Norge i 2007» (se vedlegg 14) v/ Kirstin Fangel, Oddgeir Andersen og Øystein Aas. Rapporten bekrefter at sjølaksefisket i stor grad drives på hobbybasis.

Er det tilfeldig at denne rapporten kom før innføringen av nye reguleringer?

«Rieber Mohn fikk kjennskap til innholdet i denne rapporten, før NINA hadde klargjort hvem som skulle publisere den. (fikk info fra Kunnskapssenter for laks og vannmiljø).

NGSL ser svært alvorlig på at innholdet i rapporter «lekker ut» før de er offentlige. Lekkasje på bestilling er svært uheldig, i sær når det er ment å ramme en spesiell gruppe.

- Hvorfor hadde Georg Fredrik Rieber Mohn og Øystein Aas det så travelt med denne rapporten?
- Ligger svaret i Rieber Mohn sitt spørsmål til MD i slutten av hans innlegg:

«En rask gjennomføring av en konsesjonsordning for kilenotfisket er det minste som kan forventes. Og krokarnfisket i Finnmark, som i tillegg til ikke å være bærekraftig, gir mange garnskader på laks som slipper unna, bør fases ut snarest mulig.

Da gjenstår bare spørsmålet til Miljøverndepartementet: **Er dere i gang?»**

- Var det nødvendig å stille dette spørsmålet, eller var Rieber Mohn allerede klar over MD sin favorisering av «sportsfiske i elv»?
- Hvor nære relasjoner er det egentlig mellom Rieber Mohn, Øystein Aas og enkelte byråkrater i Miljøverndepartementet?
- Rieber Mohn ble valgt til å lede Villakseutvalget, av hvem?
- Øystein Aas var en av sekretærene i Villakseutvalget, hvem insisterte?

NGSL er oppriktig skremt av hvordan «laksefiskere med fluestang» blir foretrukket til slike oppgaver. Objektivt?

Det er flere enn medlemmene til NGSL som er frustrerte over hvordan Miljøforvaltningen og elveeierne sin lokale forvaltning fastsetter personkvoter i elvene. - Norske villaksefiskere utrydningstruet. (se vedlegg 54)

Norske Lakseelver og Norges Bondelag. (se vedlegg 15)

Norske Lakseelver vil sammen med Norges Bondelag fase ut sjølaksefiske til fordel for elv. Begrunnelsen er, sitat:

«NL mener at det ligger en klar føring for at fangstuttaket av villaks i sjøfisket skal reduseres, og at dette fisket skal reduseres mer enn elvefisket. Norge er nå det eneste av landene rundt det nordlige Atlanterhav som tillater fiske på blandede laksebestander i sjøen.

NL mener at Norge må tilpasse seg et vedvarende lavere beskatningsnivå av villaksstammene enn det vi tidligere har vært vant til. NL mener at det i årene framover ikke vil være nok villaks til at man både kan opprettholde et bærekraftig sjølaksefiske og et bærekraftig elvefiske. En slik strategi vil føre til utarming for alle parter».

Norske Lakseelver mener at det ikke vil være nok villaks i årene fremover til å opprettholde et bærekraftig sjølaksefiske.

Så lenge det er Norske Lakseelver sine elvers fangststatistikk som skal legges til grunn, er NGSL enig. NINA hevder at så mye som 40 % av villaksen ikke blir rapportert til SSB.

Kan det være at underrapportering er Norske Lakseelver sitt reguleringsverktøy mot et utvidet sjølaksefiske?

NB er representert i styret til NL. Finn Erlend Ødegård (ansatt i NB) stiller som vararepresentant. (Tidligere daglig leder i Norske Lakseelver og sekretær for NGSL)

NGSL har helt siden St.prp. 32 ble lagt frem, påstått følgende: NASCO's anbefalinger er tuftet på et bestillingsverk, isenesatt av NGO- organisasjonene.

Norske Lakseelver vil fase ut sjølaksefiske for enhver pris. Tidligere, før St.prp.nr. 32 «Vern om villaksen» ble lagt frem, ønsket NL å samarbeide med NGSL i saker som omhandlet laks, både vill- og oppdrettet laks. Etter at bestillingsverket ble vedtatt av Stortinget, ønsker ikke lengre NL at NGSL skal delta i den fremtidige laksforvaltningen. MD imøtegår nå NL sitt ønske om lokal/privat forvaltning av villaksen. **Er det riktig at grunneierne skal ha ansvaret for en art som Miljødirektoratet hevder er truet? Hva slags faglig kompetanse innehar elveeierne som Miljødirektoratet ikke har? Kan vi være trygg på at elveeierne, som har store næringsinteresser, forvalter til beste for laksen?**

Intensjonsavtale mellom NL og NGSL, inngått 30. april 2000, hvor organisasjonene skulle samarbeide for best mulig forvaltning av villaksen, ble sagt opp av NL 21. februar 2007. NL kunne ikke lengre ha en binding til avtalen, da de skulle gå til «frontalangrep» på våre rettigheter. (se vedlegg 16 og 17)

St.prp. 32 var i emning.

Sjølaksefiske beskatter villaks fra flere bestander, og etter de nye anmodningene fra NASCO/MD, må et fiske på blandede bestander i sjø reguleres strengere enn et fiske på blandede bestander i elv.

Et fiske på blandede bestander og «Føre var prinsippet» er NL og NB sitt sterkeste argument mot sjølaksefiske.

Utdrag av Årsmelding NL

Linken under viser Årsmelding 2012 og 2013 for norske lakseelver

Godkjent under Norske Lakseelvers landsmøte 26. april 2014

<http://www.lakseelver.no/Organisasjon/Dok/2014/Aarsmld%202012-2013.pdf>

<i>Tabell 3: Forskjeller mellom sportsfiske i elv og garnfiske i sjø</i> Tema	Elv	Sjø
Grad av presis bestandsbeskatning	Tilpasset hver elvs bestand.	Fisker på blandede bestander, også sårbare og truede.
Antall aktører (Norge)	100 000 fiskere og 10 000 rettighetshavere.	900 sjølaksefiskere.
Antall aktører (Trondheimsfjorden)	2500 rettighetshavere.	50-60 sjølaksefiskere.
Fordeling av laksefangst landet under ett (gj.snitt 2008-13)	60 %	40 %
Andel og mengde laksefangst Namsen/Namsenfjorden (Nord-Trøndelag)	38 % i 2013; 16,7 t En nedgang i elvefisket på 25 % fra 2012	62 % i 2013; 27,3 t En økning i sjøfisket på 17 % fra 2012

Fiskeeffektivitet	Flue og annen redskap fisker kun effektivt i kort tid av fisketiden, og laksen må aktivt oppsøke redskapen.	Garnene og nøtene fisker kontinuerlig, og særlig storlaks og mellomlaks fanges i passivt i redskapene.
Innstramminger i fiske	Garn, nøter og teiner har vært i bruk i elvene tidligere, men er nå som hovedregel forbudt. Innkorting i fisketid. Redskapsbegrensning. Fredningssoner i elv. Fangstkvoter. Størstemål.	Forbud i drivgarnfiske. Innstramming i sjølaksefiske fra 2008.
Ansvarlig høsting	Kvoter. Gjenutsetting. Utsetting av viktig gytefisk, stor hunn og hannfisk.	All fisk avlives.
Kultivering	Stor innsats.	Ingen bidrag.
Bidrag til forvaltning	Stor innsats.	Ingen bidrag.
Fiskefondet Innbetalt ca. 15 mill i 2013	97,2 % av inntektene kommer fra sportsfiskerne.	2,8 % av inntektene kommer fra sjølaksefiskerne.
Skjev beskatning av laksebestander (størrelse på laksen)	Høstingen fordeles mellom de ulike størrelsesgruppene. Flere elver har innført regler om kvoter eller fredning av storlaks.	Høster primært på storlaks og mellomlaks. Størrelsesgrupper som har svært stor betydning i gytebestanden, og kunne bidratt til gytebestandsmåloppnåelse.
katning av laksebestander (størrelse på laksen)	Høstingen fordeles mellom de ulike størrelsesgruppene. Flere elver har innført regler om kvoter eller fredning av storlaks.	Høster primært på storlaks og mellomlaks. Størrelsesgrupper som har svært stor betydning i gytebestanden, og kunne bidratt til gytebestandsmåloppnåelse.
Krav om organisering av rettighetshaverne	Ja, krav for åpning av fiske.	Nei.
Driftsplan	Ja, krav for åpning av fiske.	Nei.
Fangstrapportering	Åpen og fortløpende (lokal laksebørs og SSB).	Anonym og etterskuddsvis (SSB).
Midtsesongevaluering	Ja.	Nei.
Justeringssevne og –vilje i beskatningstrykket i løpet av sesongen	Ja, forhåndsbestemte tiltak ift. strenge kvoter, fredning av hunnfisk og innkorting i fiskesesong.	Nei.
Sosioøkonomisk betydning	2500 årsverk knyttet til sportsfiske etter laks. Omsetningsverdien av en sportsfisket laks er 1000-2000 kr/kg. Lokal verdiskaping som bidrar til sysselsetting og bosetting i distriktene.	Marginal verdiskaping, og i snitt omsetningsverdi på ca. 100 kr/kg. Ca 900 aktører i garnfiske etter laks i sjø.
Samfunnsøkonomisk; effekt verdiskaping * i Trondheimsfjorden	93 mill./år Forholdet 100:1, elv vs. sjø	0,9 mill./år
Samfunnsøkonomisk; virkning etterspørsel * i Trondheimsfjorden	240 mill./år Forholdet 75:1, elv vs. sjø	3,2 mill./år
Kalkede vassdrag	Viktig å prioritere elvefiske i under og etter oppbygging av laksestammene.	Urimelig med økt sjøbeskatning i slike regioner.
Rotenonbehandlede vassdrag	Viktig å prioritere elvefiske i under og etter oppbygging av laksestammene.	Urimelig med økt sjøbeskatning i slike regioner.

Kulturbetydning	Stor betydning for svært mange.	Stor betydning for få.
-----------------	---------------------------------	------------------------

Eksempel på hvordan NL ser på sjølaksefiske i Finnmark (Utdrag fra Årsrapport).

Finnmark er det fylket i landet hvor det fanges desidert mest laks i sjølaksefiske, med ca halvparten av samlet sjøfangsten. For ikke mange år siden ble tatt like mye laks under sjølaksefisket som i elvefisket, de siste to årene er beskatningen i sjø blitt redusert i enkelte deler av landet.

Det blir gjerne sagt at sjølaksefisket er en viktig næringsvei for mange. Tallene til SSB forteller imidlertid at dette trygt kan kalles et hobbyfiske for den jevne sjølaksefisker. I Finnmark ble det i 2013 fanget 98 280 kg laks i sjøen. Delt på 700 sjølaksefiskere blir det 140 kg per fisker. Legger vi som premiss at all laksen blir solgt, og at prisen er 100 kr/kg, blir gjennomsnittsinntekten 14.000 kr per sjølaksefisker. Fra denne summen skal det trekkes fra utgifter til båt, motor, drivstoff og fiskebruk. Skattbar inntekt av sjølaksefisket er på noen få tusenlapper i snitt per fisker. Man skal selvsagt være svært forsiktig med å nedvurdere betydningen av selv små inntekter, men det er ikke urimelig å si at dette synes å ha et utpreget hobbypreg. Så skal man heller ikke undervurdere betydningen av en meningsfull hobby for bosetting og livskvalitet i Finnmark, men da må man også sammenlikne sjølaksefiskere med elvefiskere, og la førstnevnte være underlagt samme regler for kvoter ol.

Norske Lakseelver fremstår mere som en kamporganisasjon enn en næringsorganisasjon, når de argumentere på en slik måte.

I den norske offentlige utredningen **NOU 9:1999 «Til laks åt alle kan ingen gjera»** som skulle legges til grunn i laksforvaltningen, ble det lagt føringer for hvordan villaksen skulle forvaltes mellom rettighetshavere og brukere.

Det tidligere Direktoratet for naturforvaltning uttalte at NOU9:1999 var gammel, og at det var St.prp.32, som nå skulle legges til grunn i forvaltningen av villaks (uttalelse i 2009).

Norske Lakseelver vil fase ut alt sjølaksefiske, (blandede bestander). (se vedlegg 55)

Norske Lakseelver vil flytte forvaltningsansvaret for villaksen til Landbruks- og Matdepartementet/LMD, det er ikke overraskende siden LMD også vil fase ut sjølaksefiske til fordel for elv, (høringsvar LMD 2008).

NGSL har valgt å bruke region Midt-Norge i sin dokumentasjon på hvordan Miljøforvaltningen «løper ærend» for elveeierne:

FM Sør-Trøndelag uttalte høsten 2007 at bestandssituasjonen i sør Sør-Trøndelag holdt seg på et akseptabelt nivå, men endret syn to måneder senere (se vedlegg 18).

FM skrev: *Det må imidlertid tas hensyn til at laksestatistikken er blitt bedre, og at dagens fangstnivå derfor ikke direkte kan sammenlignes med fangstene på 1980- og 1990-tallet. Det*

later likevel til at gytebestandsmålene blir oppnådd i tilfredsstillende grad i de større vassdragene, og at den lokale forvaltningen nå framstår med et reflektert og ansvarlig beskatningsopplegg».

Men hva skjer 15.11.2007?

I løpet av to måneder er alt snudd på hodet. Fra å være tilfredsstillende, trenger alle villaksebestandene i Trondheimsfjorden et strengt regulert sjølaksefiske.

Skjedde dette pga. nye retningslinjer fra MD? (les FM sin nye konklusjon, vedlegg 19)

”Det er imidlertid mer eller mindre klare indikasjoner på at flere av de større vassdragene med fordel kan styrke laksebestandene. Anbefalingene fra ICES og NASCO om at beskatningen i første rekke skal baseres på bestander som utnytter sin produksjonskapasitet fullt ut, innebærer derfor at det må settes i verk tiltak som begrenser beskatningen.”

De nye prinsippene og retningslinjene som ble trukket etter at St.prp. 32 «Vern om villaksen» ble lagt til grunn, og som i vesentlig grad er tuftet på NASCO sine anbefalinger, har slått ut sjølaksefiske i en region som ble ansett til å være i balanse.

Direktoratet for naturforvaltning(DN) innrømmet under Årsmøte til Sør-Trøndelag grunneigar- og sjølaksefiskerlag (2011) at reguleringen av fisketid i Trondheimsfjorden hadde vært for streng, og at ordinær fisketid skulle tilbakeføres i 2012. Dette med forbehold om at fiskesesongen 2011 ikke fremsto svakere enn fiskesesongen 2010. Foredragsholder (DN) uttalte at denne beslutningen var i overensstemmelse med seksjonsleder. Lovnaden ble ikke gjennomført.

Hvilken instans overprøvde DN sin beslutning?

Høringssvar fra NTGSL og STGSL med forslag til at Region Midt skal brukes til evaluering av Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. (se vedlegg 20)

Brev til Erik Solheim hvor NGSL påpeker store svakheter med kunnskapsgrunnlaget som er lagt til grunn i de nye reguleringene. (se vedlegg 21)

NINA, Foreløbig vurdering av sesongen 2008. (se vedlegg 46)

NGSL, Pressemelding: Gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget for regulering av fisketid i sjølaksefiske. Statsråd Solheim (se vedlegg 47)

FMST ønsker totalfredning i sjøen. (se vedlegg 22)

Fremskrittspartiet vil fase ut sjølaksefiske. (se vedlegg 27, 28, 29, 30, 31 & 32)

FRP, ved Tord Lien, statsråd i Olje- og Energidepartementet, har før partiet kom i posisjon, gjentatte ganger uttalt at FRP vil fase ut sjølaksefiske.

I brev til Orri Vigfusson- kommer det klart frem hvor tett han samarbeider med elvene rundt Trondheimsfjorden.

Er FRP av samme mening i dag, i posisjon?

Orkla, Trondheimsfjorden. (se vedlegg 37, 38, 39 & 40)

Fellesforvaltningen i Orkla fremstår som en av de største kritikerne til Sjølaksefiske og Havbruksnæringen. Selv med fangster som slår alle rekorder gjennom det meste av 2000 tallet, krever de stans i sjølaksefiske og strenge tiltak mot Havbruksnæringen, da overbeskatning, rømt laks og lakselus ødelegger for laksen i Orkla.

Fellesforvaltningen hevder selv at så mye som 60 % av fangstene ble underrapportert frem til 2005. (se vedlegg 35 - 36)

På dette grunnlag fremmet de i 2009 forslag til at Sjølaksefiske i Trondheimsfjorden måtte reguleres med 6 uker. Forståelig? Ikke for våre medlemmer, men FMNT og FMST så ut til å være enige, (se vedlegg 33 - 34)

Elveiere krever stans i Sjølaksefiske. (se vedlegg 49)

Fangsteffektivitet i elv. (se vedlegg 43)

Hvor effektivt kan sportsfiske elv være, og hvorfor gjør ikke forvaltningen noe med det? Her får «bukken passe havresekken», mens våre villaksestammer ikke oppnår Gytebestandsmål. Dramatisk eksempel fra Stjørdalselva i 1993. (Rikstad)

FMNT`s fiskeforvalter driver politikk, ikke forvaltning. (se vedlegg 44)

Hvem skal få lov til å fiske laks?

Innlegg av fiskeforvalter Anton Rikstad, FMNT

Utdrag:

«Hvem fisker laksen i Norge i dag? Grovt sett har vi to grupper, sjølaksefiske og elvefiske.

Fangstene av laks og sjøaure var i 1995 ca 944 tonn, hvorav 44 % ble fisket i vassdrag (inkluderer også garnfiske i enkelte elver, men er vesentlig et sportsfiske). Ca 100.000 fisker årlig etter laks i norske elver og opplever spenning og rekreasjon. Grunneier har fiskeretten og utleie av fiske og overnatting skaper arbeidsplasser. Flere undersøkelser har vist at de økonomiske ringvirkninger av laksefisket er større i elv enn i sjøen.

Tilbake til utgangspunktet: Hvem skal fiske laks i framtida? Skal sjølaksefiske tillates? Skal vi prioritere et næringsfiske eller et hobby/trivselsfiske? Skal vi tillate fiske på gyteplassene når bestanden er truet?

Har elveier større rett enn sjøfisker og hva er rettferdig fordeling?

Hvis målet er å sikre sjølaksefiske som næring bør fisket konsesjonsbehandles, kanskje i form av bo og driveplikt.

Hvis målet er å bevare sjølaksefisket som hobby/trivselsfiske bør det foretas innskrenkninger i kilenotfisket og krokgarn tillates.

Hvis målet er størst mulig økonomiske ringvirkninger av laksefisket, bør alt sjølaksefiske forbys.

Hvis målet er størst mulig rekreasjon for folk, bør kun elvefiske og dorgefiske i sjøen tillates

Hvis målet er størst mulig gytebestand av laks bør alt elvefiske stoppes.

Jeg savner politiske mål/retningslinjer for hvem som skal få fiske laks i framtida. Det er umulig å gjøre alle til laks”.

NGSL blir meget betenkt når en fiskeforvalter «synser» i politikk. Rikstad`s betraktninger har fått store konsekvenser for sjølaksefiskerne.

Fylkesmannen i NT regulerer sjølaksefiske strengt i 2009. (se vedlegg 52)

FMNT bruker samme argumentasjon i 2009 som 2007. Steinkjersvassdraget, Verdalselva og noen smålakseelver (Homla og Levangerelva). De strenge reguleringene i 2007, som skulle verne om nevnte elvers laksebestander ble ytterligere strammet inn med samme argumentasjon.

Sjølaksefiske må konsesjoneres.

Fylkesmennene, Norske Lakseelver, Norges Bondelag, Norges jeger- og fiskerforrening, Norges skogeierforbund m.fl. argumenterte sterkt for å konsesjonere sjølaksefiske i 2006 - 2007.

NGSL ser at nevnte organisasjoner ikke har betenkeligheter med å fordele villaksen, selv om en reguleringskonsesjon vil føre til at mange rettighetshavere til et sjølaksefiske, ville miste sin rett til å fiske.

Miljøforvaltningen gikk på nytt på en smell, da deres forslag til «Reguleringskonsesjon» av sjølaksefiske ble lagt i en skuff, hvor det fra tidligere ligger et forslag fra DN, «anno 1986». (se vedlegg 56)

NGSL stoppet forslaget til «Reguleringskonsesjon», da forslaget ville favorisere enkelte rettighetshavere fremfor andre. Miljødepartementet ble informert om at rettighetshavere som ikke fikk konsesjon kunne kreve erstatning. (se vedlegg 61) (se også vedlegg 57 – 60).

En «rød tråd» er blitt til. Dette på grunn av Arbeiderpartiets oppfølging av nevnte organisasjoners og personers ønske om utfasing av alt fiske etter villaks i sjø. NGSL må informere AP om «Bestillingsverket», slik at dørene lukkes for «bestillere» og med det fremstår AP som et parti som tufter sin politikk på rettferdighet og fellesskap.

Den «blå-blå» regjeringen, hvor Høyre og Fremskrittspartiet har kommet i posisjon, må få tilgang til vår dokumentasjon, og sammen finne en «blå tråd», som ikke er tuftet på alliansens bestillingsverk.

For å gi våre villaksestammer en “føre var” forvaltning, som ivaretar den enkelte bestand, og samtidig være en høstbar resurs for både rettighetshavere og brukere, vil NGSL fremme følgende forslag:

Prognosebasert kvotefiske i elv og sjø.

Fiske etter villaks i elv og sjø må i fremtiden være basert på et «Prognosebasert kvotefiske». Prognosering, hvor fangststatistikk og forventet innsig blir lagt til grunn for fastsetting av regionale kvoter. Kvotefiske gir villaksen en «føre var» forvaltning. Kvoter fordelt på regioner i elv, fremfor personkvoter sikrer nok gytefisk på elva.

Regionkvote for sjø fordeles mellom de forskjellige kyst og fjordkommuner prosentvis etter tidligere statistisk innmeldt fangst. Rettferdig fordeling av kvoter mellom elv og sjø.

**Forslag til «Prognosebasert kvotefiske i sjø» i Trondheimsfjorden 2013 – 2017.
(se vedlegg 63)**

**Direktoratet for naturforvaltning sitt svar på «Prognosebasert kvote-fiske».
(se vedlegg 64)**

Et sjølaksefiske, mens villaksen er på innsig, er et godt og nødvendig verktøy for villakseforvaltningen. Kyst og fjord blir igjen overvåket mot ulovlig fiske og blir gode indikatorer for rømt oppdrettslaks.

**Noregs Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag sin oppfordring:
Stopp det pågående bestillingsverket, gjenskap tiltro til politikere og den sentrale
Forvaltningsmyndighet.**

Arbeidsutvalget i Noregs Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag vil takke for alle bidrag til dokumentasjonen av «Bestillingsverket», og oppfordrer alle fylkeslagene til å formidle vårt budskap til sine lokalpolitikere.

Vi oppfordrer alle med rettigheter til et sjølaksefiske til å melde seg inn i laget. Vi trenger din støtte, og dere trenger vårt arbeid.

www.sjolaksefiske.no